

Tandvårds- och
läkemedelsförmånsverketSocialdepartementet
s.registrator@regeringskansliet.se

God och nära vård – En primärvårdsreform

Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket, TLV, har tagit del av det andra delbetänkandet från utredningen Samordnad utveckling för god och nära vård, *God och nära vård – En primärvårdsreform*, SOU 2018:39.

TLV delar i stort utredningens analyser. I ett remissvar på det tidigare delbetänkandet gav TLV ett antal medskick inför det fortsatta arbetet, dessa synpunkter kvarstår och kan sammanfattas och till viss del utvecklas enligt nedan.

Möjligheten till uppföljning

TLV delar utredningens problembeskrivning om att det i dag saknas systematisk nationell uppföljning av primärvården på aggregerad nivå och TLV ser ett behov av att landsting/regioner ska rapportera in uppgifter från utförare inom primärvården till en nationell databas. TLV vill understryka vikten av att primärvården likt övrig öppenvård och slutenvård har en lagstadgad skyldighet att lämna uppgifter till patientregistret. I och med utredningens förslag om att stärka primärvårdens roll förstärks behovet av att primärvården kan följas upp via patientregistret. Om det blir vanligare att patienter möter primärvården som första kontakt och att diagnos ställs inom primärvården blir konsekvensen annars att vi får sämre möjligheter till uppföljning än idag. TLV vill även peka på behovet av uppföljning på nationell nivå av den tandvård som landstingen ansvarar för, det vill säga tandvård som inte omfattas av det statliga tandvårdsstödet.

Enligt regleringsbrev för 2018 ska TLV utveckla prissättningen så att läkemedel är kostnadseffektiva under hela livscykeln samt främja innovation genom att främja användning av nya innovativa och kostnadseffektiva läkemedel. TLV ska även löpande följa upp och utvärdera sina beslut. Tillgång till data är en förutsättning för att utveckla prissättningen och för att kunna utvärdera läkemedelsanvändning och kostnadseffektivitet i klinisk vardag. Det är centralt att primärvården kan följas upp för att TLV ska kunna fullfölja det uppdrag myndigheten har. När ett subventionsbeslut följs upp och utvärderas finns det många gånger ett behov av att följa upp läkemedelsanvändning kopplat till diagnos. En orsak kan till exempel vara att ett läkemedel har en bred indikation men endast är subventionerat för en begränsad indikation vilket kan innebära ett behov av att koppla diagnos från patientregistret till läkemedelsregistret. I remissvaret på det tidigare delbetänkandet lyfter TLV behovet av uppföljning och interoperabla it-stöd som ett viktigt led i TLV:s arbete med att utveckla prissättningen av läkemedel.

Vikten av ändamålsenliga ersättningsmodeller för primärvården och utveckling av innovativa lösningar

TLV delar utredningens bedömning i avsnitt 9.4.7 att landsting och regioner bör samverka för att skapa en mer enhetlig utformning av ersättningsmodellerna för primärvården. TLV vill framhålla vikten av att ersättningsmodellerna utformas så att de främjar incitamenten att utveckla nya innovativa tekniska lösningar i större utsträckning än i dag som kan möjliggöra resursbesparingar inom vården.

TLV anser att hälso- och sjukvårdens förmåga att identifiera, utvärdera och introducera nya innovativa och kostnadseffektiva medicintekniska produkter behöver utvecklas. Det är nödvändigt för att ge patienter bästa möjliga vård, men även för att utveckla Sveriges långsiktiga konkurrenskraft inom life science och tillvarata digitaliseringens möjligheter inom vården. TLV har i sitt arbete med utvärderingar av medicintekniska produkter erfarenhet att många tekniska lösningar redan finns på marknaden men att bland annat ersättningssystemen till primärvården förhindrar ett ändamålsenligt upptag.

I remissvaret på det tidigare delbetänkandet lyfter TLV möjligheterna med ett ordnat införande av medicintekniska produkter och TLV:s roll i det arbetet. Att förstärka och permanenta TLV:s medicinteknikuppdrag skulle stärka hälso- och sjukvårdshuvudmännens förutsättningar att investera i kostnadseffektiva innovativa produkter.

Apotekens roll vid en stärkt primärvård

TLV påtalade i det tidigare remissvaret att det saknas en redogörelse för om resursöverföringen från sjukhusvård till primärvård också kommer att leda till att vissa läkemedel som idag ges i slutenvården i framtiden kan komma att ges på recept. Det kan medföra ökade kostnader för läkemedelsförmånerna, samtidigt som landstingens kostnader för läkemedel inom slutenvården kan komma att minska i motsvarande mån.

En ökad förskrivning av läkemedel på recept ökar betydelsen av en väl fungerande rådgivning på apotek. Riksdagen har beslutat om att höja kraven på apotekens information och rådgivning, bland annat genom ändringar i lagen om handel med läkemedel (prop. 2017/18:157). De regeringsuppdrag som TLV har, att mäta direktexpedieringsgraden av läkemedel på öppenvårdsapotek samt att genomföra en förstudie gällande indikatorer för att mäta apotekens verksamhet inom grunduppdraget och en förstudie avseende en försöksverksamhet med farmaceutiska tjänster på öppenvårdsapotek, är delar i att stärka apotekens bidrag till en god läkemedelsanvändning.

Inkludera tandvården som en del i att se hela vårdbehovet

TLV påtalade i det tidigare remissvaret att tandvården bör ses som en del i hela vårdbehovet. Vi menar att det är viktigt att beakta att tandhälsan i sig kan påverka hälsan i övrigt, liksom även det omvända förhållandet, det vill säga att hälsan kan påverka tandhälsan. Det innebär

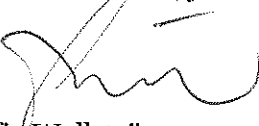
att samverkan och dialog mellan primärvården och tandvården behövs för att hela vårdbehovet ska beaktas. Utredningen föreslår i avsnitt 9.2.5 att primärvården ska samordna patientens kontakter med andra delar av hälso- och sjukvården i de fall primärvården är involverad i patientens vård. TLV anser att det är positivt att primärvården får en sådan samordnande roll, men vill framhålla att det är viktigt att patientens eventuella tandvårdsbehandlingar som kan ha samband med patientens övriga sjukdomsbild också omfattas av sådan samordning hos primärvården.

TLV vill i detta sammanhang påminna om det uppdrag som Socialstyrelsen har enligt sitt regleringsbrev för 2018 beträffande samverkan mellan tandvård och hälso- och sjukvård. Socialstyrelsen har i uppdrag att kartlägga och analysera de hinder som finns för ändamålsenlig samverkan mellan tandvård och hälso- och sjukvård där det finns en tydlig ömsesidig nytta med ökad samordning för ett effektivt omhändertagande efter behov samt lämna förslag på hur samverkan mellan de två systemen kan förbättras. Socialstyrelsen ska bland annat belysa hur tandvårdens och hälso- och sjukvårdens processer kan knytas samman där det finns beröringspunkter, till exempel vad gäller processer, vårdkedjor och ekonomi. Vidare ska det belysas hur hälso- och sjukvårdens och tandvårdens kunskaper om orsakssamband mellan munhälsa och allmänhälsa kan öka liksom hur hälso- och sjukvården och tandvården ömsesidigt och inom respektive system kan bidra till utredning och behandling.

Synpunkter på författningsförslagen

Utredningen föreslår en ändring av definitionen av begreppet "primärvård" i 2 kap. 6 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30). Vidare föreslår utredningen att primärvårdens grunduppdrag definieras i ett nytt kapitel 3 a kap. 1 § i hälso- och sjukvårdsförordningen (2017:80). TLV saknar en motivering i betänkandet till varför primärvårdens uppdrag som det beskrivs i punkterna 1 och 2 i 3 a kap 1 § hälso- och sjukvårdsförordningen inte överensstämmer med definitionen av primärvård i 2 kap. 6 § hälso- och sjukvårdslagen.

Beslut om yttrande har fattats av generaldirektören Sofia Wallström. Föredragande har varit utredaren Anna Erdrich. I den slutliga handläggningen har även analytikern Sofie Gustafsson, juristen Ulrika Ternby och chefsjuristen Karin Lewin deltagit.

Sofia Wallström

Anna Erdrich

